

Reactie Varkens in Nood op wetsvoorstel cameratoezicht juli 2024

Reactie op ‘Wijziging van de Wet dieren verplichting cameratoezicht in slachthuizen en verzamelcentra’

Varkens in Nood is overwegend positief over het wetsvoorstel. Verplicht cameratoezicht in slachthuizen en verzamelcentra is hard nodig om het welzijn van de dieren te bewaken. Het huidige toezicht blijkt keer op keer onvoldoende te zijn. Overtredingen van de dierenwelzijnsregels blijven voorkomen en veroorzaken ernstig dierenleed: varkens zijn nog bij bewustzijn tijdens verbloeden en dieren worden met fysiek geweld opgedreven. Met verplicht cameratoezicht kan de NVWA effectiever toezien op de naleving van wet- en regelgeving en (herhaling van) overtredingen voorkomen.

De hoeveelheid en ernst van geconstateerde overtredingen (via toezicht van de NVWA of undercoverbeelden van dierenwelzijnsorganisaties) maken verplichting van cameratoezicht in slachthuizen en verzamelcentra een logische stap. Deze overtredingen en het leed dat zij veroorzaken wegen bovendien zwaarder dan enige zorgen om bescherming van privacy van medewerkers. Helemaal gezien het feit dat op basis van het wetsvoorstel alleen werkzaamheden met dieren geregistreerd zullen worden én de vele mogelijkheden om de anonimiteit van medewerkers te garanderen (software die privacy beschermt is al in vele vormen beschikbaar).

Het wetsvoorstel kan het welzijn van dieren in Nederland aanzienlijk verbeteren. Het is daarbij noodzakelijk dat de inzet van cameratoezicht zo effectief mogelijk is. Daarom verzoeken wij de minister om het wetsvoorstel op enkele cruciale punten aan te scherpen. Ook vinden wij het belangrijk dat cameratoezicht geen vervanging wordt van de fysieke inspecties van de NVWA. Alle toekomstige verplichtingen met betrekking tot cameratoezicht veranderen niks aan de verplichtingen wat betreft aanwezigheid van inspecteurs in slachthuizen en verzamelcentra.

Wij verzoeken de minister wegens eerder uitstel en vertraging zich in te zetten om deze voor de borging van dierenwelzijn in slachthuizen en verzamelcentra belangrijke en noodzakelijke wetswijziging zo snel mogelijk in werking te laten treden.

Over de volgende punten in het voorstel is Varkens in Nood positief, wij vinden het belangrijk dat deze worden behouden:

- Verzamelcentra vallen ook onder het wetsvoorstel. Waar dieren onder tijdsdruk opgedreven moeten worden (zoals het geval is in zowel slachthuis als verzamelcentrum) zijn ze kwetsbaar, zo blijkt o.a. uit onze undercoverbeelden van het laden en lossen van varkens voor transport (<https://www.rtl.nl/nieuws/artikel/5456667/nieuwe-beelden-tonen-weer-illegaal-gebruik-van-stroomstoten-bij-varkens>). De noodzaak voor beter toezicht is in verzamelcentra dus even groot als in de slachthuizen.
- Er zullen voorwaarden gesteld worden aan zowel de plaatsing van de camera's en de kwaliteit van de camerabeelden. De kwaliteit van de beelden moet dusdanig zijn dat toezichthouders eventuele overtredingen daadwerkelijk kunnen zien. Het zou niet mogelijk moeten zijn om camera's op te grote afstand van de dieren te plaatsen of door onvoldoende onderhoud beelden te verzamelen van slechte kwaliteit (bijvoorbeeld door vervuiling van lenzen).
- Er wordt rekening gehouden met toekomstige regelgeving voor de toepassing van kunstmatige intelligentie. Dit zal noodzakelijk zijn voor de meest effectieve en efficiënte

toepassing van cameratoezicht (denk aan automatische detectie van overtredingen of het acuut stoppen van de slachtlijn als dieren na bedwelming nog tekenen van bewustzijn vertonen).

- Toezichthouders krijgen ook op afstand toegang tot vastgelegde camerabeelden, via een beveiligde internetverbinding. Hiermee wordt cameratoezicht efficiënter. Toezichthouders kunnen vanuit kantoor beelden uit slachthuizen terugkijken en zijn dus niet meer afhankelijk van het slachthuis voor toegang, zoals nu wel het geval is.

Wij zien ook belangrijke tekortkomingen in het wetsvoorstel, namelijk:

- Slachthuizen en verzamelcentra met een geringe capaciteit kunnen een uitzondering krijgen op het wetsvoorstel. Het dierenleed dat voorkomen moet worden met verplicht cameratoezicht is niet afhankelijk van de grootte van het slachthuis of verzamelcentrum – ieder varken dat door onjuiste bedwelming lijdt is er een te veel. Indien nodig zou aan de slachthuizen en verzamelplaatsen van geringe capaciteit financiële steun kunnen worden geboden, zodat ook zij aan de eisen van het wetsvoorstel kunnen voldoen.
- Het vastleggen van varkens (vlak) na verbloeden tot en met onderdompelen in de broeibak ontbreekt in de lijst met activiteiten die door camera's moeten worden geregistreerd. Rapporten van de NVWA laten zien dat er gevallen zijn van foutief verbloeden die pas worden opgemerkt als het dier reageert op contact met het hete water van de broeibak. Het is voor het waarborgen van het welzijn van varkens dus cruciaal dat ook deze stap op beeld vastgelegd wordt. Pas dan staan alle activiteiten in het slachthuis waarbij een varken nog bij bewustzijn kan zijn onder toezicht.
- De beperkte real-time toegang van de toezichthouder tot de camerabeelden. Dit is volgens het wetsvoorstel slechts mogelijk:
 - o Na constatering van een ernstige of herhaalde overtreding
 - o Na toestemming van de minister
 - o Bij aanwezigheid van toezichthouder op betreffende locatie
 - o Binnen een vastgestelde periode

Volgens het wetsvoorstel wordt real-time meekijken slechts onderdeel van verscherpt toezicht. Daarmee worden belangrijke doelen van cameratoezicht achterwege gelaten. Zo geeft real-time toezicht de NVWA de kans om overtredingen zo snel mogelijk te signaleren – helemaal als kunstmatige intelligentie efficiënt anonimiseren en selecteren van beelden mogelijk maakt. Het voortduren van vele gerapporteerde overtredingen (ook ten tijde van vrijwillig cameratoezicht) laat zien dat er binnen de sfeer van het slachthuis zelf onvoldoende gereageerd wordt op dierenwelzijnsschendingen. Daarbij heeft directe toegang van de toezichthouder tot de beelden een preventieve werking, waarbij slachthuismedewerkers extra (nodige) druk ervaren om zich aan de dierenwelzijnsregels te houden.